

<u>Onderwerp:</u>	Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
Datum:	12 maart 2024
Portefeuillehouder:	M. Everhardt
Team:	Team Beleid Samenleving
Steller:	Karen van Rossum

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

In september 2022 en februari 2023 zijn respectievelijk het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA) getekend. Hiermee hebben gemeenten, zorgverzekeraars en zorgpartijen zich voor de periode 2023 – 2026 gecommitteerd aan afspraken over het terugdringen van gezondheidsverschillen en het toekomstbestendig maken van het stelsel van zorg en welzijn.

GALA-akkoord

Het GALA-akkoord omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Dit doel sluit aan bij de eigen ambities van de gemeente Diemen, zoals verwoord in de nota sociaal domein en het coalitieakkoord. Gemeenten kunnen voor hun eigen inzet op de doelen in het GALA een beroep doen op rijksfinanciering vanuit de brede specifieke uitkering (SPUK). Met de SPUK vragen gemeenten meerjarige financiering aan voor de periode 2023 t/m 2026. Om deze middelen te kunnen aanvragen moeten gemeenten een integraal plan van aanpak opstellen.

IZA-akkoord

In het IZA-akkoord is afgesproken dat in elke zorgkantoor-regio gemeenten, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en zorgkantoren samen aan de slag gaan om de gezondheid van inwoners te bevorderen en de transitie naar passende zorg te realiseren. Hier wordt de zorgkantoor-regio gevormd door de gemeente Amsterdam en de gemeente Diemen. In elke regio wordt één gemeente ge(vol)machtigd door de andere gemeente(n) om namens hen het gemeentelijk deel van het IZA uit te voeren. Zo kunnen gemeenten elkaar vertegenwoordigen ten aanzien van de samenwerking en financiering.

De twee akkoorden liggen inhoudelijk in elkaars verlengde. In het IZA krijgen preventie en een gezonde leefstijl een plek in de medische zorg; bij het GALA gaat het om preventie en ondersteuning van een gezonde leefstijl in het publieke of sociaal domein, zodat medische zorg niet of minder nodig is. De afspraken uit zowel het IZA als het GALA komen samen in een werkagenda met afspraken op het gebied van een regionale preventie-infrastructuur en de inrichting van vijf verschillende ketenaanpakken.

Concrete aanleiding

GALA proces:

Voor Diemen zijn de opgaven voor dit plan van aanpak vastgelegd in een startnotitie, die op 13 juni door het college is vastgesteld. Het integrale plan van aanpak vormt de uitwerking van deze startnotitie. In deze startnotitie staan de hoofdlijnen en opgaven voor het plan van aanpak beschreven. Bij het integrale plan van aanpak GALA zijn beleidsadviseurs, sociale partners en ervaringsdeskundigen betrokken. Er is een netwerkbijeenkomst met het sportnetwerk georganiseerd, een expertmeeting met de sociale partners en input opgehaald bij de raadscommissie.

Het concept-plan van aanpak is voordat het naar de VNG/VSG ging nog een keer inhoudelijk afgestemd op 22 september 2023 met de wethouders Everhardt, Klaasse en Van den Berg, waarna deze op 28 september is ingediend bij de VNG/VSG. Op 13 oktober 2023 hebben we positief advies ontvangen, deze is randvoorwaardelijk om het GALA akkoord te kunnen indienen bij het ministerie. Op 26 oktober is uiteindelijk het GALA akkoord ingediend bij het ministerie van VWS.

IZA Proces:

Er is een mandaatverlening nodig, in de vorm van een door de gemeente Diemen ondertekend machtigingsbesluit, waarbij de gemeente Diemen het college van Amsterdam machtigt om in het kader van IZA een aantal bevoegdheden en werkzaamheden uit te oefenen en de SPUK-IZA te kunnen aanvragen.

Inhoud en onderbouwing

1. Het 'Gezond en Actief Leven (GALA) in Diemen – Integraal plan van aanpak'

Het beleidskader voor het integrale plan van aanpak wordt gevormd door de integrale beleidsnota sociaal domein 2020 – 2023 (die binnenkort verlengd wordt) en het coalitieakkoord. Het integrale plan voor het GALA bevat geen nieuwe doelen of ambities, maar betreft uitsluitend uitvoering van bestaand beleid. Het GALA akkoord Diemen is een uitvoeringsplan van de Nota Sociaal Domein.

Het doel van het Gezond en Actief Leven Akkoord is het verkleinen van gezondheidsverschillen. Het GALA-akkoord schrijft een integrale aanpak voor, maar omschrijft daarnaast een aantal thema's waarop inzet plaats moet vinden. In Diemen gebeurt er al veel op deze thema's. Er is daarom gekozen voor een werkwijze waarbij we hoofdzakelijk inzetten op verdieping en verbreding van bestaande programma's, en het versterken van het integraal werken door dat te faciliteren. Op een paar thema's is daarnaast nog extra inzet nodig, bijvoorbeeld omdat hier nog een witte vlek in het aanbod ligt; omdat uit de data of gesprekken met sociale partners naar voren komt dat hier een vraag ligt; of omdat dit thema randvoorwaardelijk is voor het slagen van andere programma's.

We vatten de hoofdlijnen hier nog een keer samen:

1. Versterken van het integraal werken

- Dit doen we inhoudelijk door de leidende principes van het GALA te implementeren in de lopende projecten en programma's. Hierdoor kunnen we die programma's beter richten en brengen we verdieping of verbreding aan. In het bijgevoegde programma-overzicht wordt inzichtelijk gemaakt hoe dat er voor de lopende programma's uit kan zien.
- Daarnaast faciliteren we het integraal werken door middel van een pilot met verbindingsfunctionarissen, de aanstelling van een projectleider integraal werken die de voortgang op het implementeren van de leidende principes bewaakt en individuele projectleiders/beleidsadviseurs hierbij helpt en door middel van monitoring.

2. Extra inzet op vier inhoudelijke thema's

1. mentale gezondheid;
2. vitaal ouder worden;
3. leefomgeving;
4. versterken sociale basis.

Tijdens de uitwerking kwamen we tot het inzicht dat de onderwerpen leefomgeving en sociale basis gaat over de infrastructuur. Daarmee raakt het aan alle andere thema's en is het zelfs randvoorwaardelijk voor een succesvolle implementatie van de leidende principes in alle programma's. Het is een integrale opgave die breder is dan GALA. Vanuit GALA willen we investeren in de versteviging van die infrastructuur.

Een gezonde leefomgeving is voor het verkleinen van gezondheidsverschillen essentieel, want we weten dat het juist voor de meest kwetsbare groep veel meer oplevert om te investeren in het veranderen van de omgeving in plaats van te koersen op individuele gedragsverandering. Gezond leven wordt dan makkelijker en logischer gemaakt, in plaats van dat het een individuele verantwoordelijkheid is.

Ten opzichte van de startnotitie is er één thema toegevoegd, namelijk de versterking van de sociale basis. Sociale basis is het laagdrempelig aanbod van activiteiten en ondersteuning in de eigen buurt of wijk. Dat helpt om zelfredzaam te zijn, talenten te ontwikkelen en mee te doen en sociale cohesie stimuleert. Het is al het aanbod dat aanwezig is in de gemeente ongeacht of het op initiatief is van de inwoners, professionele organisaties, vrijwilligersorganisaties of door de gemeente wordt georganiseerd. Die basis is er voor alle inwoners: jong en oud. Met een stevige sociale basis ontstaat een belangrijke preventieve werking. Zo kan met laagdrempelige, lichtere vormen van hulp en steun de behoefte aan zwaardere ondersteuning en zorg worden teruggedrongen of voorkomen. Daar waar zorg en ondersteuning nodig is, is die herkenbaar en in samenhang georganiseerd en voor alle inwoners toegankelijk.

De vraag is of de Diemense sociale basis in haar huidige opzet en inrichting stevig genoeg is om in te spelen op de steeds grotere groep kwetsbare inwoner die langer zelfstandig blijven wonen. Voor de integrale opgaven van de sociale basis betekent dit: de ontwikkeling van een strategische visie op de inrichting van de sociale basis; en een strategische visie op bestaande en nieuw te ontwikkelen maatschappelijke voorzieningen.

2. Integraal Zorgakkoord (IZA)

Het doel van het IZA is om zorg en welzijn voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. De SPUK IZA moeten worden ingezet ten behoeve van de organisatie, coördinatie en bemensing van de netwerksamenwerking tussen sociaal domein, ggz, eerstelijnszorg en huisartsenzorg en de coördinatie en organisatie van domein overstijgende keteninterventies gericht op:

1. valpreventie bij ouderen,
2. welzijn op recept,
3. aanpak overgewicht bij kinderen,
4. gecombineerde leefstijlinterventie bij volwassenen,
5. kansrijke start
6. nicotinevrij (deze heeft Amsterdam toegevoegd)

Beleidskader IZA: Het Amsterdamse Raamwerk Van zorg(en) naar gezondheid

In het IZA-akkoord is afgesproken dat in elke zorgkantoor-regio gemeenten, zorgaanbieders, zorgverzekeraars en zorgkantoren samen aan de slag gaan om de gezondheid van inwoners te bevorderen en de transitie naar passende zorg te realiseren. Hier wordt de zorgkantoor-regio gevormd door de gemeente Amsterdam en de gemeente Diemen.

Amsterdam heeft in het kader van IZA een het raamwerk 'Van zorg(en) naar gezondheid' opgesteld, waarin kaders en koers worden bepaald om hieraan vorm te geven. De uitwerking van het GALA-akkoord in Diemen is helemaal in lijn met dit Amsterdamse raamwerk, waardoor de aanpak in Diemen goed aansluit op die in Amsterdam en regionale samenwerking.

De drie preventielijnen Van zorg(en) naar gezondheid:

1. Gezondheidsdeterminanten

Er wordt ingezet op het vergroten van de belangrijkste determinanten van gezondheid: voldoende beweging, gezond eten en een nicotinevrije omgeving. Hierbij wordt er met name ingezet op het veranderen van de omgeving. Die veroorzaakt immers bepaald gedrag. Er wordt breder gekeken naar

de problematiek en naar achterliggende (complexe) oorzaken voor ongezond leven, zoals bijvoorbeeld (chronische) stress als gevolg van bestaanonzekerheid.

2. Preventie-infrastructuur: beschikbare voorzieningen

Er wordt ingezet op het versterken van een gezond en actief leven vanuit natuurlijke vindplaatsen als de wijkteams en de sociale basis. Daarbij wordt (gebieds)gericht en ongelijk geïnvesteerd, waarbij met name in wijken wordt geïnvesteerd waar de grootste stijging van gezondheidswinst te behalen is. Het beschikbare aanbod moet betaalbaar, begrijpelijk, beschikbaar en passend te zijn.

3. Doelgroepen jeugd & gezin, ouderen, chronisch zieken en mentale gezondheid

Prioriteit is passender preventieaanbod voor vier specifieke groepen, zodat zorgvragen voorkomen worden of minder zwaar worden; jeugd en gezin, mensen met mentale gezondheidsproblemen, ouderen en chronisch zieken. Verder wordt ingezet op het versterken van de ketenaanpakken; Gezonde Kansrijke Start, Valpreventie, Welzijn op Recept en overgewicht bij volwassenen en kinderen en aanvullend hierop Nicotinevrij. Hierbij horen heldere afspraken over de financiering en uitvoering van de onderdelen die vallen onder de verantwoordelijkheid van Zilveren Kruis (verzekerde zorg) en onder de verantwoordelijkheid van het sociaal domein. Professionals uit het sociale en het medische domein moeten beter gefaciliteerd worden om binnen een ketenaanpak beter en efficiënter samen te werken.

Amsterdam Vitaal en Gezond (AV&G)

De uitwerking van IZA is belegd in het samenwerkingsverband Amsterdam Vitaal & Gezond (AV&G). AV&G is de samenwerking van SigrA, gemeente Amsterdam, Zilveren Kruis en Cliëntenbelang Amsterdam. Er zijn acht doelgroep- en themacoalities opgesteld. In deze netwerkstructuur zijn alle relevante partijen en domeinen per coalitie vertegenwoordigd.

Mandaat

Voor het IZA is een mandaatverlening nodig, in de vorm van een door de gemeente Diemen ondertekend machtigingsbesluit, waarbij de gemeente Diemen het college van Amsterdam machtigt om in het kader van IZA een aantal bevoegdheden en werkzaamheden uit te oefenen en voor de periode 2024-2027 de SPUK IZA-middelen te kunnen aanvragen. In totaal bedraagt de SPUK-IZA voor de zorgkantoorregio Amsterdam-Diemen €7.523.361,85. De afspraken over vertegenwoordiging en aanspreekbaarheid worden vastgelegd in een volmacht en machtigingsbesluit IZA. Daarmee (vol)machtigt de Gemeente Diemen het college van Amsterdam om in het kader van het IZA de volgende bevoegdheden en werkzaamheden uit te oefenen:

- Waar nodig op basis van de SPUK IZA: het aanvragen van middelen, het beheren van deze middelen, het uitgeven van deze middelen en het daarover verantwoording afleggen aan de subsidieverstrekker;
- Het maken van het regiobeeld;
- Het opstellen van het regioplan op basis van het regiobeeld;
- Het maken van afspraken en het sluiten van overeenkomsten binnen de *governance* van de regionale samenwerking IZA;
- Het zijn van aanspreekpunt voor zorgaanbieders, zorgverzekeraars en zorgkantoren voor zover betreft de afspraken die voortvloeien uit de werkagenda en het regioplan.

Aansluiting Diemen

Er is grote overlap tussen het Amsterdamse en het Diemense zorgnetwerk: de meeste zorginstellingen die in Amsterdam actief zijn rekenen ook Diemen tot hun werkgebied. Daarnaast delen Amsterdam en Diemen hun zorgaanbieder: Zilveren Kruis. Regionale samenwerking tussen Amsterdam en Diemen heeft dus grote voordelen. Momenteel wordt uitgewerkt hoe we de samenwerking bestuurlijk en ambtelijk vormgeven en op welke manier Diemen inhoudelijk kan aansluiten bij Amsterdam Vitaal & Gezond.

Hoewel het IZA grotendeels gaat over regionale samenwerking, en een deel van de middelen via Amsterdam Vitaal & Gezond bij de zorginstellingen terecht komt, ontvangt de gemeente Diemen ook middelen om acties die op het niveau van de gemeente liggen te kunnen bekostigen. Dit betekent dat er voor Diemen tussen 2024 en 2027 een jaarlijks bedrag beschikbaar is uit de SPUK IZA. Dit geld mag worden ingezet voor activiteiten maar ook voor personele inzet, zolang die maar gericht is op het behalen van de IZA-doelen.

We zien dat er uit het IZA (en het GALA) veel taken op de gemeente af komen, die met de huidige bezetting niet kunnen worden opgepakt. Dit betreft bijvoorbeeld nieuwe programma's of projecten die voortkomen uit het GALA (valpreventie, sociale basis, leefomgeving), maar zit zeker ook in de uitwerking van de ketenaanpakken en het aansluiten bij Amsterdam Vitaal & Gezond vanuit het IZA. Vanuit de IZA-middelen kan daarvoor een tweede beleidsadviseur gezondheid worden aangetrokken.

Argumenten en keuzemogelijkheden

Om de SPUK IZA aan te kunnen vragen heeft Amsterdam het mandaat nodig van Diemen. Diemen heeft van Amsterdam (de mandaathouder) ook een deel van de SPUK-middelen ontvangen.

Het geld mag worden ingezet voor activiteiten maar ook personele inzet, zolang het maar gericht is op het behalen van de IZA-doelen. Dit zal ook jaarlijks verantwoord moeten worden. Indien hier niet aan voldaan wordt zullen de middelen teruggevorderd worden.

Kanttekeningen en/of risico's

Vanuit de SPUK IZA (en GALA) komen in de periode 2024-2027 veel incidentele middelen beschikbaar voor de gemeente. Er vloeit echter ook veel extra werk uit voort. Dit werk is niet op te vangen met de huidige bezetting. Het lijkt niet meer dan logisch om een deel van de middelen te reserveren voor aanvullende personele inzet.

Verbinding met andere onderdelen

Financieel

GALA:

Een aantal middelen die we voorheen ontvingen zijn nu opgenomen binnen de SPUK GALA. De middelen die zijn komen te vervallen zijn;

- Preventieakkoord	:€ 20.000
- Sportakkoord	:€ 37.716
- Gezond in de Stad (GIDS) gelden	:€ 62.000
- Decentralisatie uitkering (buurtsportcoaches)	:€127.101
Totaal	:€246.817

Thema's die werden betaald door bovengenoemde middelen zullen nu gedekt moeten worden uit de GALA middelen.

GALA middelen

Diemen ontvangt de SPUK GALA voor de jaren 2023, 2024, 2025, 2026, respectievelijk **€393.674, €389.593, €389.593. €308.856, met een totaal van €1.481.662.**

In tegenstelling tot de inhoudelijke opgaven van GALA voor een integrale aanpak, is de financiële dekking van GALA verkokerd en is er beperkt ruimte om hierbinnen te schuiven. Binnen de drie hoofdthema's is het mogelijk om 15% van de middelen te verschuiven. Verder is het voor 2023 mogelijk om per thema 20% van de middelen door te schuiven naar 2024 (€78.734,80).

Door de beperkt speelruimte binnen de GALA middelen, zullen we een deel van de GALA middelen inzetten op GALA thema's die reeds opgenomen zijn binnen de gemeentelijke begroting. De middelen die daarbij vrij komen te vallen, zullen we inzetten voor de integrale opgave zoals beschreven in het Gezond en Actiefleven akkoord Diemen.

IZA:

Voor de zorgkantoorregio Amsterdam – Diemen komt vanuit de SPUK-IZA een jaarlijks bedrag van €7.523.361,85 beschikbaar. Diemen ontvangt voor de periode van 2024 t/m 2026 jaarlijks **€200.000**.

De middelen die we ontvangen vanuit IZA zullen worden ingezet voor het aantrekken van extra capaciteit voor het uitvoeren van werkzaamheden die voortvloeien uit de implementatie van het IZA (en GALA), het versterken van de Diemense infrastructuur, en dan met name de sociale basis. Tevens wordt een deel ingezet voor (de uitvoering van) communicatie.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 12 maart 2024

Samenvatting

In september 2022 en februari 2023 zijn respectievelijk het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA) getekend. Hiermee hebben gemeenten, zorgverzekeraars en zorgpartijen zich voor de periode 2023 – 2026 gecommitteerd aan afspraken over het terugdringen van gezondheidsverschillen en het toekomstbestendig maken van het stelsel van zorg en welzijn. Bij het opstellen van het integrale plan van aanpak 'Gezond en Actief leven in Diemen', is input opgehaald bij beleidsadviseurs, sociale partners en de raadscommissie. Op 26 oktober 2023 is het 'Gezond en Actief leven in Diemen' aangeleverd bij het ministerie van VWS, zodat de GALA-middelen definitief zijn aangevraagd. Daarnaast wordt het college geïnformeerd over het IZA en wordt het gevraagd in te stemmen met de mandaatverlening aan Amsterdam voor de aanvraag van de SPUK-IZA.

Ter inzage in iBabs

- EINDE -